

15. prosinca 2023.

broj 194

KU ZI S!

LIST ZA MLADEŽ

6

ANKETA

I, GDJE ĆEŠ ZA NOVU?

8

PREDSTAVLJAMO

NAŠI MLADI TAMBURAŠI (II. DIO)

18

DRUŠTVENE MREŽE

LINKEDIN

20

PSIHOLOGIJA

FANTAZIJA

FOTO MJESECA

»Šokačko veče« u Sonti

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Preradovićeve 11

24000 Subotica

Za nakladnika: Ladislav Suknović

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednica izdanja: Kristina Ivković Ivandekić

Zamjenik urednice: Davor Bašić Palković

Suradnici: Sara Žurovski, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Milijana Nimčević, Klara Dulić Ševčić,

Marija Antonela Kanelić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišковиć, Pixabay

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

Lekcija 2024. može početi...

Društvena mreža LinkedIn; besplatni testovi i savjetovanje za karijeru; reportaža o Dublinu, Londonu i Lisabonu; razgovor s tamburašima; posljednji ovogodišnji oratorij u Beogradu – samo su neke od tema/tekstova koji vas očekuju u ovom broju.

Osim toga, razgovarali smo s mladima gdje će i na koji način dočekati novu godinu, a upravo dok čitate ovaj uvodnik i najnovije izdanje *Kužiša?! ostalo* je još deset dana do Božića i 16 dana do početka nove godine. Meni ova konstatacija u isto vrijeme budi osjećaj sreće, ali i uzbuđenja pomiješanog sa strahom. Od pretjeranog spominjanja rečenica poput »Kraj je godine«, »Jesi li učinio dovoljno?«, »Jesi li sve ciljeve ostvario?« vjerujem da se nitko ne osjeća ugodno, ali svakako da je neophodno promijeniti perspektivu.

Skoro svaki važan događaj ili posebno iskustvo koje doživimo ima svoje lijepe i, hajde da kažemo, »manje lijepe momente« bez kojih taj važan događaj ne bi u tolikoj mjeri bio značajan. Iz tog razloga, moramo prihvatiti da ne ide baš sve uvijek onako kako smo zamislili i da je i taj »izmijenjeni« način također dobar. Najvažnije je upravo ono kako smo se snašli i ponašali kada nije išlo po planu. To je pak nešto što se uči godinama, a iza nas je godina u kojoj ste tu vještinu zasigurno imali priliku vježbati. Možda ta četvorka ili trojka iz matematike nije bila planirana u prvom polugođu, ali je (nadam se) u vama probudila želju da više vježbate, da se potrudite, postanete uporniji, discipliniraniji, a samim tim i krajnji rezultat je neminovan. Možda je to prekinuto prijateljstvo trebalo trajati zauvijek, ali možda je ono bilo tu da vas nauči nekim važnim lekcijama. Možda taj neugodan i težak razgovor s roditeljima niste očekivali, ali on je učinio da izađete iz zone komfora, kažete svoje mišljenje i time poboljšate odnos. Možda su ovakvi i trenuci slični ovima učinili da se osjećate da odrastate i to se upravo i događa. Život je jedna krivudava linija i što prije od njega prestanete očekivati da bude prava – bit ćete sretniji.

Neka godina koja nas očekuje bude godina novih lekcija koje ćemo mirne glave prostudirati; godina truda i želje za poboljšanjem; godina smijeha, ljubavi, prijateljstva i divnih trenutaka s obitelji; godina borbe za sebe i svoja načela i godina u kojoj je i kriva linija – lijepa linija.

A mi smo, kao i uvijek, tu da ispratimo vaše uspjehe, lijepe događaje i aktivnosti, da razgovaramo o važnim temama, da vas informiramo i educiramo i da vas podsjetimo da na mladima svijet ostaje te da se zajedno potrudimo da upravo taj svijet bude krivudavo – lijep. Sretni božićni i novogodišnji blagdani! Lekcija 2024. može početi. :)

»U mreži odrastanja: izazovi i prepreke«

Umreži odrastanja: izazovi i prepreke ovogodišnja je tema nove sezone projekta za poticanje čitanja i kreativnosti za srednje škole *Mreža čitanja* koji diljem Hrvatske pa i u Subotici organizira Hrvatska mreža školskih knjižničara. Provedbu ovog hvala vrijednog projekta u subotičkim srednjim školama gdje se nastava odvija na hrvatskom jeziku, Gimnaziji *Svetozar Marković*, Politehničkoj školi i Medicinskoj srednjoj školi preuzelo je Hrvatsko nacionalno vijeće u suorganizaciji s NIU *Hrvatska riječ*. Do sada se prijavilo više od četrdesetak srednjoškolaca koji će u svoje slobodno vrijeme čitati ponuđene knjige: **Zoran Žmirić** – *Hotel Wartburg* (školska razina); **Marjane Satrapi** – *Perzepolis* (regionalna razina) i **Christiane F.** – *Mi djeca s kolodvora Zoo* (nacionalna razina).

Prošloga tjedna, 8. prosinca, započela je prva, školska razina nove sezone *Mreže čitanja*. Online testu znanja pod šifrom pristupilo je par stotina srednjoškolaca iz cijele Hrvatske kao i četrdesetak prijavljenih subotičkih učenika iz Gimnazije *Svetozar Marković*, Politehničke škole i Medicinske srednje škole. Tijekom 40 minuta koliko traje test odgovaralo se na 50 pitanja iz

prve knjige s ovogodišnjeg popisa, *Hotel Wartburg* autora Zorana Žmirića. Svi oni koji točno odgovore na 60% postavljenih pitanja stekli su pravo sudjelovanja na narednoj, regionalnoj razini kada će biti pridodat i drugi naslov s popisa. Regionalna i nacionalna razina održavaju se iduće godine.

Natjecanje se organizira u dva oblika: kategorija test znanja i multimedijски uradak.

Inače, *Mreža čitanja* ove godine slavi svoj prvi jubilej, desetu obljetnicu a subotički srednjoškolci u njemu sudjeluju već sedmu godinu.

K. U.

4

Sastavak za primjer

Adventska događanja u mojoj obitelji

Moja obitelj i ja imamo svake godine adventska događanja praćena brojnim iznenađenjima.

Božić je naš omiljeni blagdan, jer tada si darujemo i duhovne poklone. Moja mama je uvijek osmišljavač načina darivanja. Običaj u obitelji je sljedeći: ujutru, kada zazvone crkvena zvona, kreće se u crkvu na veliku misu, počas mise darujemo Isusu svoje srce i uzimamo njegovo presveto Tijelo. Kada se misa završi, skupa idemo doma jesti nedjeljni ručak. Dok djeca sjede za stolom, ostatak obitelji pali božićne svjetiljke na boru da bi se, mi djeca, osjećali još ugodnije. Poslije jela, kreću se otvarati iznenađenja – duhovni darovi. Naši osmijesi na licu zablistaju, a srce bude puno sreće i ljubavi. Navečer, imamo organiziranu takozvanu »Božićnu šetnju po selu«. Tada svi skupa idemo razgledati ukrase i raznovrsne svjetiljke koje su okićene po domovima. Kada stignemo doma, na stolu nas dočeka novo iznenađenje – poslastica koju je baka spremila. Ušuškamo se u kauč i gledamo adventske filmove, dok u štednjaku puckretaju drva. Nježno se smješkamo i pričamo o prošlosti. Najzanimljivija tema na koju se svi smijemo su dogodovštine koje smo radili kada smo bili vrlo mali. Svaki put se iznenadimo koliki smo vragolani bili.

Ovo je već treća godina u kojoj ćemo slaviti Božić bez našeg djeda. Iako on trenutno sada nije s nama, mi smo i dalje veseli jer znamo da je njegov duh s nama.

Dunja Nimčević, GFT 2/10, Politehnička škola Subotica

Priprave za Božić

Posljednji ovogodišnji Oratorij za djecu i mlade, u organizaciji Subotičkog oratorija i Pastoralnog centra *Papa Ivan Dobri*, održan je 2. prosinca u prostorijama spomenutog centra u Beogradu.

Susret je započeo misnim slavljem u beogradskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije, koja se nalazi u sklopu spomenutog Pastoralnog centra. Misno slavlje predvodio je katedralni župnik i rektor *Marianuma* vlč. **Mihael Sokol**, uz koncelebraciju vlč. **Andreja Đuričeka**, dok su misu ovom prilikom pjesmom animirali gosti, mladi Subotičani. U interaktivnoj propovijedi vlč. Mihaela djeci i mladima približno je samo značenje došašća, kako za Crkvu tako i za svakog vjernika. Tumačeći Riječ Božju, koja je ove subote bila dana na razmatranje vjernicima, propovjednik je istaknuo sam smisao bdijenja i iščekivanja dolaska Spasitelja svijeta.

Kateheza i rad u skupinama

Susret je nastavljen uz kratku katehezu koju je vodio vlč. Mihael koji je nastojao približiti smisao i svrhu Božića koji slijedi kao vrhunac ovoga vremena. Prigodu za budnost i iščekivanje daju mise zornice koje se svakog jutra održavaju u kapelici svete Jelene u katedrali.

Nakon kateheze uslijedio je rad u skupinama u kojima su, prema dobi, mladi i djeca iznosili svoja osobna iskustva susreta s Bogom. Potaknuti i ohrabreni primjerima drugih, svatko je imao priliku prikazati trenutak svoje osobne spoznaje Isusove ljubavi, ali i trenutak kušnje odricanja i udaljanja od samoga Boga.

Svjedočanstvo animatorice

U sklopu rada u grupama mladi su imali priliku čuti svjedočanstvo animatorice **Teodore Batinić**, njezin

put i uključivanje u grupu animatora. Posvjedočila je kako svatko ima prijelomni trenutak u susretu s Isusom.

»Kada je došao trenutak krizme, nisam imala ni želje ni volje izvršiti taj čin, štoviše, u tom razdoblju nisam imala ni želje ni potrebe ići u crkvu, na nedjeljnu misu, dok u jednom trenutku nisam započela razgovore sa svećenikom. On je putem razgovora pokušao spasiti moju dušu od propasti, ne na način da me privuče Crkvi već na način da ja sama počnem osjećati želju i potrebu da odem tamo«, rekla je Teodora.

Svoje je svjedočanstvo nastavila pridruživanjem skupini animatora Subotičkog oratorija, kojoj se pridružila iako nije znala što zapravo rade već zbog druženja i ljudi koji su tamo dolazili.

»Kada sam počela dolaziti na susrete, nisam vidjela smisao zašto to netko radi, dok u jednom trenutku **Vedrana Cvijin**, koja je to iskustvo na neki način donijela u Suboticu, nije počela razgovarati sa mnom, što mi je puno pomoglo. Sada sam, zahvaljujući njoj i svećeniku koji mi je pomogao, tu gdje jesam – sretna jer imam priliku svojim svjedočanstvom i primjerom spasiti još jednu malenu dušu za nebo«, posvjedočila je Teodora.

Nakon što su sudionici oratorija izmolili Anđeoski pozdrav, druženje je nastavljeno uz igru, a budući da je tema oratorija bila »Advent«, mladi i djeca su u predviđenoj radionici sami izrađivali adventske vijence koje su ponijeli kući.

Najmlađe je najviše razveselio dolazak svetog Nikole koji je mališane obradovao paketićima.

Marija Antonela Kanelić

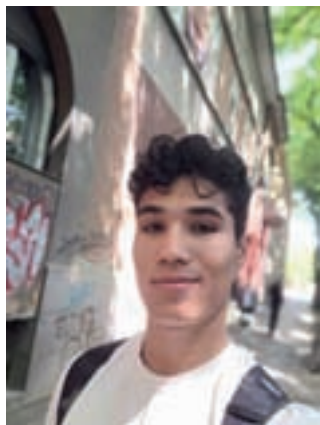
»I, gdje ćeš za Novu?«

Kako smo već uveliko ušli u advent, razdoblje pripreme i iščekivanja Božića, tako se približava kraj ove i početak nove 2024. godine. Mnogi mladi u ovom razdoblju postavljaju pitanje koje je svima dobro poznato: »Gdje ići za Novu godinu?«. To isto pitanje postavili smo nekolicini naših srednjoškolaca i studenata. Nadamo se da će njihovi odgovori i planovi biti od pomoći i vama u planiranju proslave Nove godine.

Iva Francisković, Gimnazija *Svetozar Marković*, opći smjer, prvi razred: »Novu 2024. godinu sačekat ću sa svojim najbližim prijateljima s folklorom. Kako planovi teku, plan nam je da slavimo kod prijateljice doma. Krenuli smo se na vrijeme dogovarati kako bismo sve stigli organizirati. Već nekoliko godina slavimo zajedno Novu godinu pa smo se odlučili i za ovu godinu da je proslavimo. Nadam se da ćemo i predstojeće godine slaviti svi skupa. Novu godinu slavim zato, jer smatram da je doček jedan od bitnijih trenutaka kako bismo se prisjetili svih trenutaka iz prošle godine i poželjeli neke nove želje za predstojeću. Osim toga, želim ispratiti godinu s prijateljima s kojima sam provodila većinu svog vremena kroz godinu i sačekati Novu s opet novim uspomnama. Veselim se tom događaju i općenito božićnim blagdanima. Sigurna sam da će doček biti odličan«.

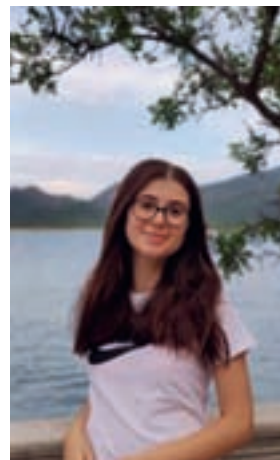

Matija Ivković, Gimnazija *Svetozar Marković*, prirodni smjer, treći razred: »Proslava Nove godine mi je bitna, jer se opraštam sa starom godinom i ulazim u neke nove početke. Slavim Novu godinu, jer se volim družiti i zabavljati a ona predstavlja dobar povod za to. Svi su veseli u duhu blagdana i božićnog raspoloženja. U novogodišnjem danu planiram imati dnev-

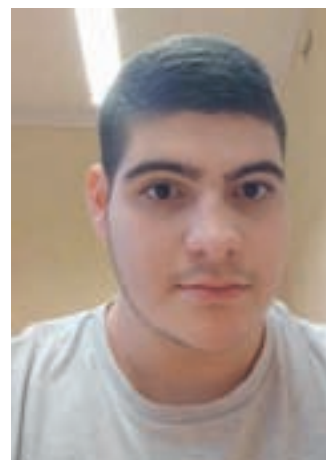

ni doček, to jest zabavu uz tamburaše. Zadužen sam da rezerviram karte za dnevnu zabavu. Trebalo bi da se okupi društvo i rodbina. Planiram pozvati i još nekoliko prijatelja. U novogodišnjoj noći bih bio na kućnoj zabavi, uz zanimljive igre, priče i ples«.

Anja Rončević, Srednja medicinska škola, smjer fizioterapeutske tehničar, drugi razred: »Kao što i sami znamo, Nova godina nam je iza čoka. Jako se veselim njezinom slavlju sa svojim prijateljima i obitelji. Što se tiče dočeka, moja ideja je da je proslavim s užim krugom prijatelja, kao i obitelji. Za mene je Nova godina jedan od događaja gdje se obilježava novi ulazak s ljudima s kojima smo svašta doživjeli. Razlog zašto slavim Novu godinu je prije svega zbog radosti i slavlja. Međutim, pored toga, to je period kad smo svi na okupu i uživamo u čarima života. Ovi periodi su najljepši, naročito kada si dižete, ti su trenuci za cijeli život. Svaka nova godina mi je slična, baš zato što volim biti u krugu svojih prijatelja, ali isto tako – tad stvaramo najljepše uspomen«.

Teo Margetić, Gimnazija *Svetozar Marković*, opći smjer, četvrti razred: »Naći mjesto i organizirati se za proslavu Nove godine svake put predstavlja popriličan izazov za moje prijatelje i mene. U pitanje se uvijek dovodi vrijeme dolaska, društvo, hrana i štošta drugo. Uvijek postoji milijun detalja oko kojih se treba dogovoriti i isplanirati ih. Međutim, i pored svega toga, uspjeli smo se dogovoriti. Novu godinu ću provesti u Đurđinu s prijateljima u ugodnoj kućnoj atmosferi. Mislim da je ova odluka pun pogodak s obzirom na to da preferiram ovakav način druženja u odnosu na, na primjer, izlazak u grad. Uz dovoljno hrane, pića pa možda čak i

malo vatrometa zaista mislim da nas očekuje jedan odličan doček Nove godine».

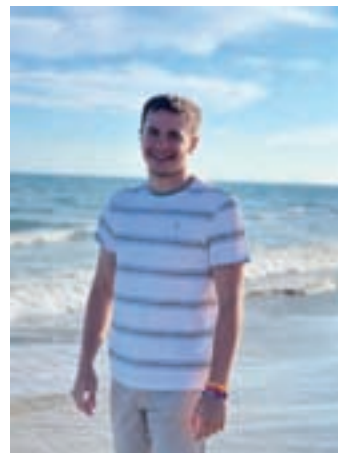
Sara Uršal, Gimnazija *Svetozar Marković*, opći smjer, treći razred: »Za proslavu Nove godine, treba se okružiti ljudima koji su nam dragi i koje volimo. Ove godine to će za mene biti moji prijatelji. Neće nas biti puno, proslavit ćemo odlaskom na misu, a nakon toga večerom i druženjem. Mislim da je bitno započeti novu godinu s Božjom prisutnošću i zaista mu zahvaliti na prošloj. Trebamo definitivno 'uskočiti' u ovu novu godinu s osmijehom i svim lijepim uspomjenama, a one ružne ostaviti u 2023 godini. Nadam se da će je svatko proslaviti u miru i radosti«.

Nikola Sudarević, Stomatološki fakultet Univerziteta u Beogradu, treća godina: »Skoro svake godine, već prvog tjedna prosinca od mojih prijatelja dobijem čuveno pitanje: gdje ćeš/što planiraš za Novu godinu? Svake godine moj odgovor je uglavnom

isti: nemam pojma. Ovaj odgovor posljedica je moje neodlučnosti oko toga s kime, kako i gdje želim dočekati Novu godinu. Gledajući godine unazad, načini na koje sam birao kako dočekati sljedeću godinu dosta se mijenjao. Mijenjala su se mjesta i gradovi, osobe s

kojima sam očekivao Novu godinu, kao i atmosfera same proslave. Pored svih dočeka, kao i svakom drugom djetetu, najuzbudljiviji je bio prvi van kuće i bez roditelja. No, doček koji me je najviše ispunio i doveo do toga da svake godine težim biti bolji nego prethodne bio je kada sam s prijateljima Novu godinu dočekao za vrijeme trajanja same svete mise! Otkucava ponoć, vatrometi se čuju, a novu stranicu knjige započinjemo na najsavršeniji način. Veličanstveno! Potičem vas i izazivam da probate! Gdje god i s kime god bili, želim vam da sljedeću godinu započnete s puno uspjeha, okruženi ljudima koji vas ispunjavaju i potiču da rastete kao osoba«.

Lucija Horvacki

7

Mladi Srijemske biskupije

Osniva se udruga »Prijatelji Nade«

Mladi iz župa Srijemske biskupije okupili su se 7. prosinca u Kapeli od Mira u Srijemskim Karlovcima kada je večernju misu predvodio vlč. **Matej Perić** u koncelebraciji sa vlč. **Lukom Ivkovićem** i vlč. **Dušanom Milekićem**. U svojoj homiliji vlč. Matej je naglasio značaj adventa, te potakao i podsjetio sve prisutne da nas obveze,

koje su uvijek intenzivnije u ovom dijelu godine, ne smiju spriječiti u pronalaženju vremena za molitvu i duhovnu pripremu.

Nakon mise mladi su se okupili u župnoj dvorani. Ovom prilikom grupa mladih, na čelu s **Darkom Pekom**, predstavila je svoje planove, želje i ideje koje se tiču skorog osnivanja udruge koja bi okupljala mlade Srijemske biskupije. Na osnovu naziva biskupijskog glasila *Nada*, prijedlog za ime buduće udruge jeste *Prijatelji Nade*. Udruga bi za cilj imala osnaživanje i afirmaciju mladih vjernika na području biskupije, ali i čitave Srbije. Oni su predstavili plan koji se sastojao iz niza različitih aktivnosti za mlade tijekom sljedeće godine. Susreti mladih, koncerti duhovne glazbe, križni put, poklade, neformalna druženja i kampiranje samo su neke od aktivnosti koje se planiraju.

Na koncu, Peka je pozvao sve zainteresirane da se uključe i doprinesu razvoju ove ideje, a prisutni mladi su radosno prihvatili planove za buduću udruhu, te je sljedeći susret dogovoren za polovicu siječnja.

Subotica – »rasadnik« tamburaških talenata

U prethodnome broju *Kužiša?! mladi tamburaši Krunoslav Piuković, Magdalena Temunović i Marko Kujundžić* podijelili su s nama svoju priču o tome kako i kada su počeli svirati, tko su im bili prvi učitelji i uzori, što misle o tamburaškoj sceni u Subotici... dok će nam u ovom broju svoju priču otkriti nova grupa mladih, vrijednih i talentiranih tamburaša.

Od hobija do posla

Dvadesetčetverogodišnji **Marko Perušić** je student Visoke tehničke škole (VTŠ) u Subotici i može

se pohvaliti sviranjem tamburaškog basa (begeša). Tamburaška glazba je, u njegovom slučaju, počela isključivo kao hobi, ali se razvila u nešto ozbiljnije.

»Kao mali bio sam na jednom rođendanu gdje su svirali tamburaši kada sam prvi put vidio begeš i zaljubio se u njega. Zanimljiva činjenica je da sam baš taj begeš, koji sam ugledao na tom rođendanu, kasnije kupio kao svoj prvi instrument koji i danas koristim. S devet godina učlanio sam se u Subotički

tamburaški orkestar tada pod ravnanjem **Stipana Jaramazovića**, gdje sam zbog niskog rasta svirao tamburaško čelo na stolici u uspravnom položaju. Moje sviranje iz hobija polako prelazi u posao u momentu kada me je jedan drugar zamolio da sviramo za rođendan. Tada sam imao 14 godina, a budući da smo svi bili istih godina i nitko prije toga nije imao dodira s takvom vrstom sviranja, znali smo svega desetak pjesama. Poslije te prve 'tezge' svima nam se zasviđalo i odlučili smo nastaviti s radom«, kaže Perušić.

Vježbajte i napredak će doći

Nakon spomenutog angažiranja počeli su održavati probe jednom do dva puta tjedno i proširivati repertoar. Kako je vrijeme odmicalo, svirke su polako počele dolaziti a s njima također i zamjene i upoznavanje s kolegama koji se bave glazbom.

»Moj prvi ansambl zvao se *Amajlija*, a kasnije smo osnovali novi ansambl pod imenom *Letnje noći* koji nije dugo trajao, svega godinu dana. Potom sam se vratio u moj prvobitni ansambl, ali su nam se putevi razili. S *Amajlijom* sam prvi i jedini put nastupao na *Festivalu bunjevačkih pisama* 2018. godine s numerom *Svirajte mi*. Tamburaška scena danas je dosta uznapredovala, iako ima puno ansambala, čak 10 ili 11, ako se ne varam, svi imaju posla. Budući da sam i dalje član Subotičkog tamburaškog orkestra, mladim kolegama i kolegicama bih poručio da vježbaju i napredak će doći«, zaključio je Marko.

Ljubav prema harmonici

I harmonikaši znaju biti dio tamburaških ansambala. Poput **Luke Sudarevića** iz Subotice koji ima 20 godina i studira VTŠ, a uz to se 11 godina bavi sviranjem harmonike. Luka kaže kako se ljubav prema harmonici javila preko folkloru kojim su se njegove sestre i roditelji bavili te kako je odlazio na njihove probe nakon čega mu se, vremenom, svidio ovaj instrument. Kasnije je upisao muzički vrtić, a zatim i osnovnu muzičku školu u Subotici.

»Osim Muzičke škole, išao sam na satove harmonike kod **Jose Šipoša**, a u određenome razdoblju i kod **Mladena Bašića Palkovića** koji je tada bio korepetitor u HKC-u *Bunjevačko kolo*. I danas volim

poslušati savjet starijih glazbenika. Od 13. godine sam korepetitor u *Bunjevačkom kolu* i vodio sam orkestar Centra sve do veljače ove godine. U travnju ove godine s kolegama tamburašima dolazim do ideje osnivanja ansambla *Amanet* i od tada zajedno sviramo na privatnim veseljima i nekim značajnim prigodama», naveo je Sudarević.

Znanje iz muzičke

Ove godine ansambl *Amanet* je nastupao na Tamburaškoj večeri u sklopu *Dužijance*, kao i na *Festivalu bunjevački pisama* gdje su osvojili nagradu publike. Luka Sudarević, pored sviranja u ansamblu, i dalje svira za folklorne ansamble u Subotici i ide na sate kod **Mirona Sivča**.

»Mislim da je tamburaška scena u Subotici potrebna ovom gradu i postoje mnogi tamburaški ansambli koji sviraju veoma kvalitetno. Također bih izdvojio humanitarnu akciju 'Muzikom protiv bolesti', koju vodi **Bojan Temunović**, a sudjeluju mnogi subotički glazbenici. Mlađim kolegama bih svakako preporučio da krenu od muzičke škole jer mislim da je izuzetno bitno znanje koje sam u njoj stekao, ali također smatram kako mi je sviranje u folkloru mnogo pomoglo u kasnijem napredovanju«, ocijenio je Sudarević.

Vođenje tamburaške sekcije

Brucoš VTŠ-a u Subotici, dvadesetdvogodišnji **Marko Grmić** iz Tavankuta od rujna 2022. vodi tam-

burašku sekciju u mjesnom HKPD-u *Matija Gubec*, a za *Kužiš?!* otkriva kada i kako je počela njegova tamburaška karijera.

»S obzirom na to da mi je dida tamburaš, već kao jako mali sam počeo 'svirati' njegove tambure. Prvi pravi početak učenja je bio s osam godina u HKPD-u *Matija Gubec* kod Stipana Jaramazovića. Kad sam imao nekih 10-11 godina, tamburašku sekciju u Tavankutu je počeo voditi profesor **Vojislav Temunović** i tek tada sam ozbiljno 'zagrizao' za vježbanje. U šestom razredu osnovne škole sam upisao nižu muzičku školu, a s obzirom na to da sam poprilično

kasnio, morao sam svako polugodište polagati po jednu godinu. Završio sam i Srednju muzičku školu u klasi profesora Vojislava Temunovića», naveo je Grmić.

Naš sugovornik svira basprim u ansamblu *San* i ove godine u rujnu su proslavili sedmi rođendan.

»Na *Festivalu bunjevački pisama* smo nastupali četiri puta i istakao bih pjesmu *Bečarsko srce* s kojom smo osvojili prvu nagradu publike. Tamburaška scena u Subotici danas je prepuna mladih talentiranih glazbenika. Mlađim kolegicama i kolegama savjetujem da uživaju u svakom trenutku provedenom s tamburom i da puno vježbaju«, istakao je Grmić.

Klara Dulić Ševčić

Glazba i pedagogija

Dvadesetjednogodišnja **Ivana Mačković** iz Subotice studentica je četvrte godine Akademije umjetnosti u Novom Sadu, smjer muzička pedagogija. Mogli ste je često vidjeti kako svira prim u Subotičkom tamburaškom orkestru ili za orguljama u crkvi Uskrsnuće Isusovo. Iza Ivane stoje brojni uspjesi na polju glazbe, a glede budućnosti sebe vidi u glazbeno-pedagoškom radu, u daljem radu s župnim zborom, kao i u radu u okviru Subotičkog tamburaškog orkestra.

KUŽIŠ?! Kada i kako je počela tvoja glazbena karijera?

Prije nego što sam se počela baviti glazbom moja sestra je svirala tamburu u Subotičkom tamburaškom orkestru tako da sam već od malih nogu navikla posjećivati njihove koncerte i slušati sestru kako vježba kod kuće. Kada sam imala devet godina, poželjela sam i ja svirati tamburu, te sam se upisala na obuku pri Subotičkom tamburaškom orkestru. I tu je sve počelo – učila me **Sonja Berta**, koja mi je bila i profesorica tambure kada sam upisala Muzičku školu i ona me je »vodila kroz glazbu« od samog početka pa sve do završetka srednje škole.

KUŽIŠ?! Poslije toliko godina sviranja tambure kako si se odlučila upisati glazbenu pedagogiju?

Dok sam išla u srednju školu, istražila sam brojne mogućnosti sviranja na tamburi, kako solo, tako i

u orkestru i Subotičkom tamburaškom kvartetu. U međuvremenu su mi se još neki putevi u glazbi otvorili, te sam se poželjela dalje razvijati usavršavajući se i u drugim aspektima glazbe te je onda glazbena pedagogija bila sasvim logičan izbor. To mi pruža širi spektar znanja i vještina koje kasnije mogu upotrijebiti na različite načine i na različitim mjestima.

KUŽIŠ?! Kantorica si i u crkvi Uskrsnuće Isusovo. Što te je potaklo da ponovno pokreneš zbor i kako si zadovoljna dosadašnjim napretkom zbora?

Za ponovo pokretanje zbora je jednim dijelom zaslužan i profesor **Branko Ivanković Radaković**, na čiju inicijativu sam i došla na poziciju kantorice, a također me je on motivirao da ponovno »probudim« zbor župe. Okupila sam pjevače koji uvijek dođu pjevati nedjeljom na misi te smo krenuli malim koracima – od širenja repertoara za misu pa smo, malo-po malo, došli i do prvog samostalnog koncerta. S obzirom na to da zbor čine ljudi koji većinom nisu glazbeno obrazovani, već samo gaje veliku ljubav prema pjevanju, vrlo sam zadovoljna dosadašnjim radom jer vidim kod njih želju i motivaciju za rad i napredak. Rad u zboru je također i za mene sjajna prilika da se usavršavam kao dirigentica i u radu s ljudima.

KUŽIŠ?! Koje uspjehe i rezultate bi izdvojila kao najznačajnije?

Kada se sada osvrnem unazad, svi moji uspjesi su mi značajni, jer oni oslikavaju sav moj trud i rad, bilo da su u pitanju nastupi ili natjecanja iz tambure, klavira ili solfeđa. Međutim, ako bih morala izdvojiti nekoliko za mene najznačajnijih, to bi bili koncerti koje sam organizirala (uz pomoć drugih): 10 godina s tamburom (prvi solistički koncert), Božićni koncert Zbora Uskrsnuće Isusovo u Maloj crkvi (prvi koncert zbora nakon njegovog ponovnog osnivanja), te Marijanski koncert Zbora Uskrsnuće Isusovo (prvo gostovanje zbora nakon ponovnog osnivanja). Ovi uspjesi su mi najznačajniji jer su me »natjerali« izaći iz zone komfora i upustiti se u nešto za čega nisam znala kakav će biti krajnji rezultat – a rezultat je bio dobar!

KUŽIŠ?! Za kraj, koju poruku bi željela poslati mladima kako bi ih motivirala da njeguju i istražuju svoje talente?

Svatko od nas je za nešto stvoren i u nečemu neponovljiv, zato valja iskoristiti svoj dar i time činiti ovaj svijet boljim i ljepšim.

Katarina Ivanković Radaković

»Godine novog preporoda«: 100 godina od rođenja prof. dr. sc. Pavice Mrazović (1923. – 2003.)

Istaknuta germanistica i filologinja

Ove godine navršeno je stoljeće otkako je rođena **Pavica Mrazović** (rođ. **Karlavaris**), filologinja i znanstvenica iz područja germanistike, odnosno 20 godina otkako je preminula. Bila je profesorica na Odsjeku za njemački jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Novom Sadu. Dobila je brojna priznanja za svoj rad. Godine 2019. jedna ulica u Novom Sadu nazvana je po njoj. Povodom sto godina od njenog rođenja, 2022. godine objavljena je knjiga o njenom životu i djelu pod nazivom *Pavica Mrazović: žena, majka i naučnica*. Iste godine u njenom rodnom selu biblioteka je nazvana po njoj.

izvanredna profesorica. Zvanje redovitog profesora stekla je 1982. godine, a umirovljena je 1985. godine. I nakon umirovljenja radila je kao sveučilišni nastavnik. Od 1992. do 1999. bila je gostujuća profesorica na Institutu za germanistiku Sveučilišta *József Attila* u Segedinu, Mađarska. Umrla je 2003. godine u Novom Sadu.

Opus

Napisala je preko 200 znanstvenih radova. Zajedno s **Wolfgangom Teubertom** napisala je studiju pod nazivom *Valenzen im Kontrast* (Valencije u kontrastu) (1988.). Zajedno s **Anom Margaretom Mikić** napisala je *Die semanto-syntaktische Valenz der starken Verben* (Semantičko-sintaktičku valenciju jakih glagola) (1985.). Zajedno s **Sieglinodom Czichocki** napisala je *Lexikologie der deutschen Sprache* (1983., 1997.). Iz njenog opusa se izdvaja *Nemačko-srpskohrvatski frazeološki rečnik* (1981., 1990.). Kritičari navode da je to »kapitalno ostvarenje ne samo srpsko-hrvatske germanistike nego i srpsko-hrvatske filologije uopće«.

Suradivala je s brojnim znanstvenim ustanovama. Najplodnija je bila njena suradnja s Institutom za njemački jezik Leibnitz u Mannheimu i tadašnjim ravnateljem te ustanove **Ulrichom Engelom**. Godine 1978. sklopljen je sporazum između Instituta za njemački jezik Leibnitz u Mannheimu i Sveučilišta u Novom Sadu. U projektu je sudjelovalo preko 20 germanista i slavista sa šest sveučilišta na prostoru SFR Jugoslavije. Ovaj projekt je iznjedrio više rezultata od kojih je najvažnija: *Kontrativna gramatika njemačkog i srpskohrvatskog jezika*. Na temelju projekta nastala je i *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance*, koju je Pavica napisala u koautorstvu sa **Zorom Vukadinović**.

Vladimir Nimčević

Podrijetlo

Pavica Mrazović je rođena 29. lipnja 1923. godine u banatskom selu Perlez. Vukla je podrijetlo iz Istre. Njezin otac **Ivan Karlavaris** bio je rodom iz grada Kastva kraj Rijeke, gdje je radio kao učitelj. Godine 1919. Ivan se pred pritiskom talijanskih vlasti iselio u Perlez. Tamo je dobio posao učitelja i školskog upravitelja. Ondje je upoznao Nijemicu **Evu Fischer** s kojom je sklopio brak. Iz ovog braka je rođeno troje djece, od kojih je jedno i Pavica. Pavičin mlađi brat **Bogomil Karlavaris**, slikar, rođen je 1924. godine.

Karijera

U dobi od deset godina Pavica se preselila u Novi Sad. Pohađala je gimnaziju i Učiteljsku školu. Godine 1944. udala se za **Milana Mrazovića**. Iz ovog braka je rođeno troje djece. Roditeljske dužnosti nisu joj dozvoljavale da se posveti u potpunosti studijama. Do 1961. radila je u osnovnim školama u Novom Sadu i okolici. Diplomirala je 1960. godine na Odsjeku za njemački jezik, a 1961. godine se uposlila na fakultetu. Doktorirala je 1972., a 1978. postala je

HGU »Festival bunjevački pisama« Subotica

Dublin, London, Portugal

Znate onu »Neplanirane odluke se ispostave kao najbolje«? E, baš jedna takva zvana »putovanje« se meni dogodila u listopadu. Čula sam se s prijateljem **Stivenom** s kojim sam se upoznala prije osam godina u San Franciscu (o tome ću drugom prilikom), a u proteklih osam godina nismo se vidjeli niti jednom, jer on živi tamo a ja na relaciji Sombor – Ljubljana. Nakon jednog završenog projekta imala sam vremena, a Stiven se uslijed privatnih okolnosti našao u Irskoj. Kako ja nikada nisam bila tamo, aktualna situacija mi se učinila kao idealna prilika za posjetiti prijateljicu koja živi u Dublinu i ujedno se napokon vidjeti sa Stivenom. Plan je bio otići u Dublin na svega tri dana, maksimalno pet.

kova. Naš posjet Dublinu je bio isprepleten s puno prijeđenih kilometara, uglavnom pješice, i posjetom nacionalne galerije Dublin koja se proteže na četiri kata i koja prikazuje jedne od najvećih umjetnika svih vremena – **Picassa** i **Rembrandta**. Ulaz je besplatan, a mi smo maksimalno uživali.

Koračajući, posjetili smo i nezaobilazni Trinity koledž koji vraća vjekovima unatrag. Obišli smo različite distrikte po centru i vidjeli prekrasne građevine i arhitekturu. Ljudi su ljubazni, a pabovi krajnje zanimljivi i vrlo gostoljubivi. Pustolovinu zvanu »Dublin« smo okončali poludnevnom posjetom malom, ali slatkim mjestu po nazivu Bray. Super simpatično mjesto, no ne bih preporučila da utrošite vrijeme na obilazak istog.

Bili smo tri dana u Dublinu i sveukupno Dublin je super za posjetiti, ali istovremeno nisam oduševljena vremenom, a samim tim ni energijom u gradu. Također, za sve vas koji razmišljate posjetiti Dublin, samo da napomenem da je definitivno jedan od najskupljih gradova koje sam ikada posjetila.

Neplanirana odluka – London

Kako Stiven nikada nije bio u ostatku Europe, ama baš nigdje, poželio je da idemo dalje. Globus je rekao Portugal. Kako su karte iz Dublina bile vrlo skupe, odlučili smo se za odlazak iz Londona. I gle čuda, sljedeći dan bili smo u Londonu. Tri maksimalno sunčana dana, bez i jednog oblaka, 25 ugodnih stupnjeva. Što će ti više u Londonu!

Grad na koji sam u potpunosti »odlijepila« – prelijep, moćan, grad različitosti, povijesti, nevjerovatne kulture i izbora. Uistinu je magičan. Kako nas je vrijeme poslužilo, nakon kratke vožnje crvenim dupleks

U srijedu bukiram kartu, u petak sam u zrakoplovu za Dublin. Kada sam sletjela u Dublin, dočekalo me je iznenađenje na aerodromu – Stiven! Dvotjedna avantura je počela. Da, dobro ste pročitali, dvotjedna, nisam se zabunila. To su te spontane odluke...

P na kvadrat – pabovi i parkovi

Vrijeme uistinu jest slabo tamo, baš kao što i pričaju, i trava uistinu jest drečavo zelena. Parkovi uistinu jesu predivna zelena prostranstva na kojima se poželite valjati kao dijete. I pabova uistinu ima na svakom ćošku, dobro, malo češće, i između ćoš-

autobusom, odlučili smo da je bicikl najbolje prijevozno sredstvo za ovaj grad. I tako smo dobili nezaboravne trenutke bicikliranja kroz famozni London i nekoliko situacija u kojima za malo da se nismo slupali – da, vožnja na desnoj strani nije nimalo naivna. Bili smo smješteni u hostelu koji je bio relativno blizu samoga centra (20 minuta električnim biciklom) i cijena je bila sasvim povoljna za to što smo dobili (40 eura po osobi za zasebnu sobu sa zasebnom kupao- nicom). Nakon tri prelijepa dana u Londonu, uslijedio je put u Portugal.

Globus je rekao Portugal

Trideset stupnjeva, sunce i šarenilo su definitivno prvi dojmovi Lisabona. Beskonačno mnogo mozaika, pločica u boji, roze betona, ocean, jezik koji pjeva, glazba, nevjerojatna hrana i la-koća života. Ukratko, tako

bih opisala Lisabon. Šetnja, šetnja i šetnja. Grad je toliko očaravajući da vas i usprkos nevjerojatnom umoru vuče neumornom istraživanju i bazanju.

Aktivnosti preko dana su bile obilaženje različitih trgova i građevina, isprobavanje najfinijih peciva i kave dok su večeri bile obilježene vrhunskim obrocima, portugalskim vinima i fado melodijama. Također, nezaobilazna točka za Stivena je bila *berbernica*. Tretman od sat i pol vremena, ful paket – masaža, uživanje, relaksacija. Momci, nemojte zaobići *berbernicu* kada ste u posjetu Portugalu. Ja pak nisam mogla odoljeti vožnji poznatim lisabonskim tramvajem.

Posljednja stanica, također spontano odlučena, je bio posjet sasvim malom gradu Ericeira koji se nalazi svega

pola sata sjeverno od Lisabona. Ovaj grad još nazivaju i surferskim rajom u Europi i baš zbog toga smo se odlučili ići tamo. Presladak surferski gradić s kilometarskim prostanstvom uz sam klif i plaže za pješčenje i istraživanje. Put koji se prostire duž obale je idealan za bicikl, trotinet, skejt, rolere. Odlična i opuštena atmosfera uz stotine ljudi koji su došli iz jednog jedinog razloga – surfanja.

Nakon nepuna dva tjedna spontanog putovanja bilo je vrijeme za rastanak.

Maksimalne preporuke dajem za London i Portugal, dok za Dublin ne mogu isto reći. Ako imate priliku, svakako posjetite grad, ali istovremeno ako je nemate – nećete puno propustiti.

Ana Parčetić

15

Nazorovci na ekskurziji u Hrvatskoj

Učenici koji u Hrvatskom domu u Somboru pohađaju izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, folklornu i tamburašku sekciju i drugi najmlađi članovi HKUD-a *Vladimir Nazor* boravili su 25. studenoga na jednodnevnoj ekskurziji u Hrvatskoj. Oni su obišli Levanjsku Varoš, Đakovo i Osijek.

U Levanjskoj Varoši bili su gosti OŠ *Silvije Strahimir Kranjčević* i zajedno sa svojim domaćinima sudjelovali su na radionici. U Đakovu su obišli samostan i katedralu sv. Petra, te prošetali centrom grada. Ekskurzija je završena obi-

laskom starog grada i šetnice kraj Drave u Osijeku.

Ekskurzija je realizirana uz potporu Grada Sombora iz projekta LAP-a za djecu i Hrvatskog nacionalnog vijeća.

STRAŠNE PRIČE 2

SCENARIJ, CRTEŽ, BOJANJE I GRAFIČKI DESIGN STRANICA: KRISTIJAN Č. SEKULIĆ

ZASTRAŠUJUĆA PRIČA SE NADASVE UŽASNO DOJMILA PRESTRAŠENOG PACKA. BILO JE TO NEŠTO ŠTO MU JE DONIJELO NESPOKOJ U GLUHO DOBA NOĆI. KAKO JE I SAM BIO DUBOKO SUJEVIERAN, UČINIO MU SE DA SA SVAKIM TITRAJEM PLAMENA VATRE, VIDI SIENE DEMONSKIH PRIKAZA MEĐU STUJENJEM.

NO, TU NIJE BIO KRAJ. ZAMJENIK ŠERIFA JE BIO IZVAN SEBE OD STRAHA, POLUDIO JE I VIŠE GA NITKO NIJE SMIO NIŠTA UPITATI. VOJSKA JE BILA UVJERENA DA SU NABASALI NA NEKO DIVLJE PLEME INDIJANACA, ALI TA OBLAST NIJE BILA NASTANIENA I SVI INDIJANCI SU JE ZAobilazili U ŠIROKOM LUKU, NIJE BILO NITI JEDNOG TRAGA.

SVETA DJEVICE OD GUADALUPE! ČITAV TAJ SLUČAJ UPUĆUJE SAMO NA JEDNO, A TO JE SI-RNA NAZOČNOST DEMONSKIH SILA. ČOVJEK NIJE IZGUBIO RAZUM ZBOG SMRTNE OPASNOSTI. NIEGOVO LUDILO JE POSLJEDICA SUSRETA S NEČIM UŽASNIM I NADNARAVNIM.

... ALI, ŠTO JE BILO NA KRAJU? VJEROJATNO MU LUDI IZ SWEET WATER CREEKA NISU POVJEROVALI ILI MOŽDA I JESU. DA LI JE JOŠ NETKO BIO KASNIJE NAPADNUT?!

TO NITKO NE ZNA, JER I DA JE BILO KASNIJIH NAPADA SIGURNO TO NITKO NIJE PREŽIVIO DA BI O TOMU POSVJEDOČIO. U SVAKOM SLUČAJU VOJSKA JE TAJ NEMILI DOGAĐAJ PRIPISALA NEPOZNATOJ SKUPINI INDIJANSKIH RATNIKA KOJI SU NESTALI BEZ TRAGA.

U TU VERZIJU PRIČE MEĐUTIM NIJE VJEROVAO NI SAM ČASNIK, KOJI JE NAPISAO IZVJEŠĆE VIŠEM ZAPOVJEDNIŠTVU VOJSKE, JER JE I SAM OSIJETIO PRISUTNOST ZLA.

ALL RIGHTS RESERVED BY AUTHOR @ KRISTIJAN C. SEKULIĆ 2023 WIEN

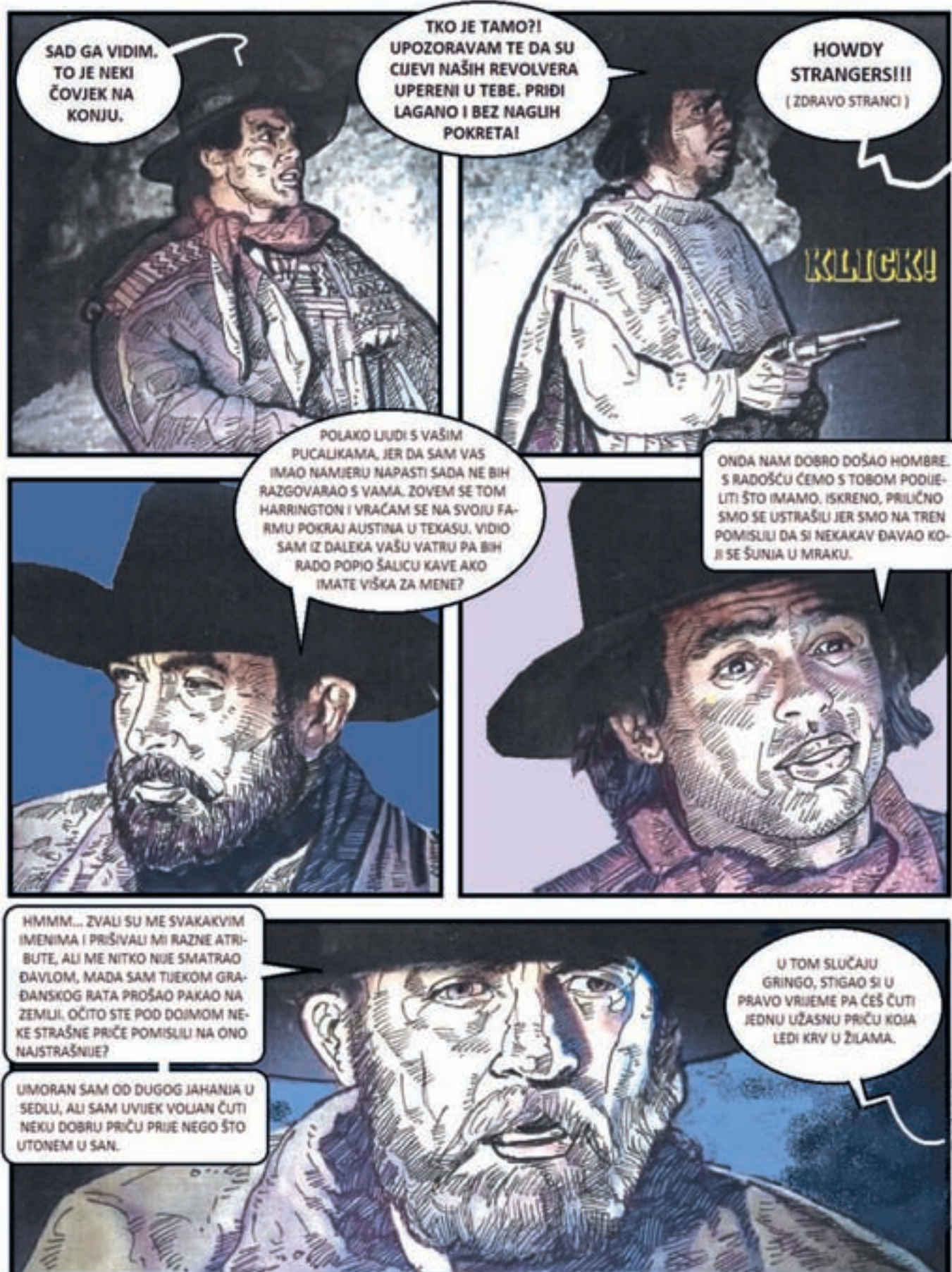
IZNENADNO PUCANJE GRANČICE I SLABI ŠUŠANJ SU OBZNANILI NEČIJU PRISUTNOST U BLIZINI BIVAKA.

KRACK!
SWISHHH!

?!!!

BUDI SPREMAN PACKO. NEŠTO NAM SE PRIMIĆE IZ MRAKA. PROKLETSTVO.

TKO JE TAMOI?
PRIKAŽI SE ILI ĆEMO
ZAPUCATI !!!

LinkedIn – ulaznica za poslovni svijet

U svijetu u kojem mogućnosti ima u izobilju, ali je povezanost ključna, rana prisutnost na profesionalnim platformama kao što je LinkedIn može postaviti temelje za uspješnu budućnost. Krenula sam na svoje LinkedIn putovanje na početku sveučilišnog života i to je bila odluka koja nije samo oblikovala moje akademske godine već je također odredila moj karijerni razvoj. Povezivanje s kolegama iz grupe, profesorima i bivšim studentima postali su početni potezi koji su postavili temelje za mrežu koja će se u godinama koje dolaze pokazati neprocjenjivom.

LinkedIn nije samo društveni medij; to je dinamičan prostor u kojem se profesionalci povezuju, dijele uvide i otkrivaju prilike. Zamislite to kao digitalni životopis, mjesto za izlaganje svojih postignuća, vještina i težnji. LinkedIn je otvorio vrata mogućnostima koje su se činile nedostižnim za studenta. Tijekom trajanja mojih studija, stažiranja i poslova sa skraćenim radnim vremenom LinkedIn je postao moćan alat za prikazivanje mojih tadašnjih vještina i težnji u razvoju. Tvrtke koje aktivno zapošljavaju na platformi pružile su izravan kanal za istraživanje opcija za posao, a jednostavnost povezivanja s menadžerima za zapošljavanje dala mi je prednost na pretrpanom tržištu rada.

Savjeti za početak

Započnite s izradom profesionalnog, ali pristupačnog profila. Upotrijebite pristojnu fotografiju i tekst koji odražava vaše želje ili interese u vezi s poslom. Napišite sažetak koji ističe vaše vještine, strasti i ono što se nadate postići. Čak i kao srednjoškolac imate postignuća koja vrijedi pokazati. Uključite akademska postignuća, izvannastavne aktivnosti, volonterski rad i sve relevantne projekte. Pratite tvrtke, organizacije i utjecajne osobe. Uključite se u njihove objave lajkanjem, komentiranjem i dijeljenjem.

Bezbroj mogućnosti – ako ih znate iskoristiti

Otkrijte mogućnosti stažiranja i početničke poslove. Mnoge tvrtke koriste LinkedIn za pronalazak mladih talenata, a dobar profil može vas učiniti vidljivijima potencijalnim poslodavcima. Volontiranje također nalazi dom na LinkedInu, s brojnim neprofitnim organizacijama i inicijativama zajednice koje aktivno koriste platformu za pronalazak strastvenih

pojedinaца željnih pozitivnog utjecaja. Na ovaj način možete dobiti priliku da volontirate, stažirate ili radite za kompanije koje trenutno mislite da vam nisu dostupne.

Jedan klik do vas

Povežite se s profesionalcima u područjima koja vas zanimaju. Uključite se u razgovore, postavljajte pitanja i tražite savjet. Rana izgradnja ovih veza može pružiti vrijedne uvide i mentorstvo. Bez obzira na geografske granice, LinkedIn nadilazi tradicionalna ograničenja, dopuštajući korisnicima da bez napore dopru do profesionalaca u različitim industrijama. Sposobnost suradnje sa stručnjacima iz različitih krajeva svijeta ne samo da proširuje nečije razumijevanje globalnih tržišta već i otvara vrata mogućnostima mentorstva koje bi inače bile nedostižne. U ovom međusobno povezanom digitalnom krajoliku LinkedIn služi kao most, povezujući ambiciozne pojedince s globalnom zajednicom mentora, njegujući kulturu, zajedničke mudrosti i suradnje koje nadilaze granice i vremenske zone.

Recite što mislite

Otvorenim dijeljenjem svojih iskustava, bilo putem postova, članaka ili ažuriranja na platformama kao što je LinkedIn, humanizirate svoj profesionalni identitet, čineći ga srodnim i inspirativnim za druge. Ova transparentnost ne samo da uspostavlja vjerodostojnost, već i potiče osjećaj povezanosti s drugima, bilo da se radi o kolegama, mentorima ili potencijalnim poslodavcima. Vaša jedinstvena priča postaje moćan alat za osobno brendiranje, prikazujući ne samo vaše vještine, već i karakter, otpornost i strast koji pokreću vaše profesionalne težnje.

Andrea I. Darabašić

Alati za pomoć oko odluke

»Što ćeš biti kad porasteš?« pitanje je koje nam se postavlja od predškolskog uzrasta pa sve do srednje škole i fakulteta. Vjerovatno mnogi od vas imaju nedoumice i pitanja koja se tiču vašeg budućeg posla i karijere: hoće li ona biti isplativa, hoće li vas ispunjavati...? Rijetki su oni koji od svoje treće ili četvrte godine već znaju da žele postati doktori, policajci, piloti, zanatlije...

Ukoliko se nalazite u grupi mladih koja je još uvijek neodlučna oko svoje buduće karijere, u današnjem tekstu obradit ćemo nekoliko »alata« koji vam mogu pomoći u boljem sagledavanju vaših osobnih i profesionalnih interesiranja.

Beogradska otvorena škola (BOŠ)

BOŠ Karijera (<https://karijera.bos.rs>) je internet stranica na kojoj možete pronaći razne alatke (testove, baze, upitnike) koji vam mogu pomoći u daljem osobnom karijernom razvoju. Ondje možete pronaći testove osobina, vještina i interesiranja koji vam pomažu da bolje upoznate sebe. Na osnovu rezultata testova možete kreirati svoj karijerni profil i istražiti bazu fakulteta i visokih škola, te odabrati one koji najviše odgovaraju vašim potrebama i interesiranjima. Također, na ovoj stranici postoji dio »Karijerna savjetnica« gdje možete anonimno postaviti pitanje.

»Znanjem do posla«

Wayfi je kratak test namijenjen mladima koji još nisu jasno definirali svoja interesiranja i sposobnosti, mladima koji nemaju jasnu sliku o izboru zanimanja, ali i svim mladim osobama koje žele provjeriti svoja interesiranja i profesionalan izbor. Na internet stranici »Znanjem do posla« možete pronaći link testa, a po završetku istog dobijate osobnu analizu. Ona sadrži izlistana područja rada i zanimanja koje bi na osnovu odgovora trebale biti prioritet pri izboru zanimanja. Ovaj test ne isključuje prethodne testove koje smo navodili; možete ih sve uraditi i tako bolje razumjeti sklonosti koje posjedujete.

Karijerno savjetovanje

Karijerno savjetovanje je proces podrške osobi koja želi bolje razumjeti svoje potrebe i interese i ublažiti svoje nedoumice u karijeri. Kroz ovaj proces mlada osoba razvija svijest o novim i drugačijim perspektivama kako bi odgovorila na izazove u svojoj karijeri. Tijekom savjetovanja možete raditi na različitim temama, a neke od njih mogu biti: pomoć pri aktivnom traženju posla ili stručnih praksi, podrška pri donošenju odluka u vezi s karijerom, pomoć pri pisanju i izradi životopisa ili motivacijskog pisma, priprema za poslovni intervju... U mnogim gradovima širom Srbije postoje karijerni centri koji nude besplatne usluge karijernog savjetovanja za mlade. Neki od centara se nalaze u nacionalnim službama za zapošljavanje (NSZ), ali i u nevladinim organizacijama kao što je Caritas (projekt »Your Job« trenutno ima kancelarije u Šidu, Nišu i Zrenjaninu).

GPS – Gdje poći sutra?

U pitanju je program profesionalne orijentacije u organizaciji Hrvatskog nacionalnog vijeća koji se provodi za učenike hrvatske nastave u Srbiji (nakon 7. razreda osnovne i 3. razreda srednje škole).

Cilj ovog programa jest upoznavanje učenika s vlastitim sposobnostima te mogućnostima daljnjeg školovanja, odnosno pomoć pri odabiru srednje škole ili fakulteta. Sadržava profesionalni test sposobnosti i interesa, individualne razgovore te razne radionice.

Ako ste među mladima koji nemaju jasnu sliku o svom budućem poslu, ne oklijevajte da posjetite spomenute internet stranice i uradite besplatne testove koji će vam otkriti više o tipu zanimanja koji odgovara vašem tipu ličnosti. Ukoliko želite razgovarati s karijernim savjetnikom, zakažite termin u NSZ-u, Kancelariji za mlade u vašem gradu ili se raspitajte o nevladinim udruženjima i organizacijama koji se bave mladima.

Sara Žurovski

»Krećem od Nove godine, ovaj put za stvarno«

Vjerujem da je svatko od nas, barem jednom u životu, imao sličan plan. U takvim trenucima osjetimo motivaciju, nadu, osjećamo se dobro, mislimo da sve možemo...no, kao što znamo, ubrzo se stvari vrate na staro i čekamo idući ponedjeljak / Novu godinu itd.

Razlog tomu što stvari završe na starom je zato što se mi u stvari angažiramo oko fantazije, a vjerujemo da se angažiramo oko stvarne promjene. Tako i motivacija koju osjetimo nije stvarna motivacija nego samo dobar osjećaj, ushićenje koje dobivamo kad maštamo o tom finalnom rezultatu.

Društveni pritisak

Fantazija ima različite detalje za svakoga od nas, ali je njezina formula uvijek ista. Također, teško je prepoznati ju kao fantaziju dijelom zbog intrapsihičkih procesa, a dijelom jer ju društvo prikazuje kao stvarnost.

Primijetili ste da, kako se bliži kraj godine, sve pršti od »ciljeva«, »protokola«, »planova«, »alata« za postizanje svega nabrojanoga. Sa svih strana stižu poruke da još nije kasno, da možemo ostvariti još to nešto ili započeti s pripremama kako bi iduća godina bila »najbolja ikada«, a mi bili »najbolja verzija sebe«.

Sve to lijepo zvuči, ali je daleko od istine i realiteta kao i ono da ćete imati 100% dulje trepavice od nove maskare.

»Djed Mraz« fantazija

Nema ništa loše u tomu da želimo neke stvari mijenjati. Nema ništa loše ni u ponedjeljcima (iz rečenice »Od ponedjeljka ću«) ni u Novoj godini. No, kada postoji to nešto što želimo promijeniti pa nadu polažemo u nešto (program, protokol, ovo ili ono) ili čekamo ponedjeljak / prvi / Novu, to je najčešće znak da smo se na nesvjesnoj razini uključili u fantaziju.

Poznati psihijatar **Eric Berne** takvu fantaziju zove »Djed Mraz fantazija« (engl. *Santa Claus fantasy*) i

opisuje ju ovako: »individua bazira svoje ponašanje i planove na pretpostavci da samo treba postići 'to nešto' i onda će se napokon osjećati sretnom«. No, kad »čarobni« datum prođe, kao što svi znamo, stvari se najčešće vrate na staro. U tom trenu osjetimo razočaranje pa ili krivimo sebe i obećavamo da ćemo drugi put bolje, a često nađemo i novi oblik fantazije (npr. više nećemo ići na dijetu nego ćemo sada krenuti u teretanu; ili nećemo se više pridržavati ovog plana prehrane nego ćemo prijeći na neki drugi itd.).

Fantaziju nećemo ostvariti ni ako: imamo savršeni plan; ustajemo u 5 ujutro; pijemo smoothie od kelja; tuširamo se hladnom vodom; uključili smo se u super program koji garantira xy; meditiramo; svakoga dana radimo x; imamo savršeno isplanirani dan itd.

Fantaziju nećemo ostvariti jer je uloga fantazije upravo to – da ostane fantazija. Jer nam kao takva služi da reguliramo neke intrapsihičke procese i naše nesvjesno će sve učiniti da fantazija ostane fantazija. Tek kada na nesvjesnoj razini razriješimo konflikte koji postoje, možemo odustati od fantazije, prihvatiti realitet i onda u skladu s realitetom izgraditi svoj život. Što je ličnost zrelija, više je u realitetu i tamo živi, kreira, ostvaruje a manje je u fantaziji. Što je ličnost manje integrirana, to je više angažirana oko fantazija i neminovno se više razočarava.

Što možemo učiniti?

Možemo osvijestiti koje su to stvari koje uporno ne uspijevamo ostvariti i vezujemo ih za nove početke. Zatim možemo istražiti svoju fantaziju, npr. što je to što zamišljamo da će se promijeniti kada postignemo xy? Kako vjerujemo da ćemo se osjećati? Zatim možemo zakoračiti još korak dublje pa vidjeti zašto nam je potreban taj osjećaj? Od čega u sebi želimo pobjeći, s čim se ne želimo susresti.

Ovisno o osobnoj povijesti i traumama, nekada može biti teško samostalno se susresti s nekim pitanjima. U tim situacijama je dobro obratiti se stručnjaku.

Marina Balažev, specijalizantica transakcijske analize smjer psihoterapije

Need for Speed Unbound (stilizirana kao NFS Unbound) je trkačka videoigra iz 2022. koju je razvio Criterion Games, a objavio Electronic Arts. Igra je dvadeset peti dio u serijalu Need for Speed i nasljednik Heata iz 2019. godine.

Unbound je otkrio Electronic Arts 6. listopada 2022. godine. Igra ima umjetnički stil koji spaja elemente poput sjenčenja i grafita s realističnijim umjetničkim stilom drugih Need for Speed igara. Karta je izmišljeni grad pod nazivom Lakeshore City inspiriran Chicagom, Illinois.

Unbound je objavljen za PlayStation 5, Windows i Xbox Series X/S 2. prosinca 2022. Igra je općenito dobila povoljne kritike.

Ulične utrke

Need for Speed Unbound sadrži okruženje otvorenog svijeta i igranje slično onome u prethodnim dijelovima serijala, uglavnom fokusirano na ulične utrke. »Sustav topline« iz Need for Speed Heat vraća se u Unbound, gdje igrač pokušava postati ozloglašen među policijom. Dodatno, igra sadrži različite oblike prilagodbe kao što je ugradnja raznih karoserijskih kompleta, dodavanje razdjelnika, pa čak i potpuno uklanjanje prednjeg ili stražnjeg odbojnika.

U veljači 2020. najavljeno je da će se razvoj budućih igara Need for Speed vratiti u Criterion Games iz Ghost Gamesa, budući da je studio vraćen EA Göteborgu. Criterion Games je prethodno radio na Hot Pursuit (2010.) i Most Wanted (2012.). Igra je prvotno trebala biti objavljena 2021., ali je pomaknuta za 2022. jer je tim privremeno premješten da pomogne u razvoju Battlefielda 2042. U svibnju 2022. EA je objavio da su

spojili Codemasters Cheshire u Criterion Games, stvarajući veći tim za rad na igri.

Brendirani bonusi

Nekoliko dana prije premijere fanovi su primijetili da je EA slučajno otkrio naziv svog nadolazećeg Need for Speed naslova rano na svojoj web stranici. Dodatno, fanovi su također primijetili da su promotivne slike igre rano objavljene na web stranici japanskog prodavača Neowing. Unbound je službeno otkriven 6. listopada 2022. u traileru koji je prikazao »street art« umjetnički stil igre, kao i repera A\$AP Rockyja, koji bi trebao imati svoj način rada u igri, kao i neke od njegove glazbe predstavljene zajedno s AWGE. EA je izjavio da će igra dobiti besplatna ažuriranja nakon lansiranja.

Unbound je također dobio posebno suradničko deluxe izdanje s britanskim brendom ulične odjeće i stila Palace. Uz dodatnu cijenu za osnovnu igru, NFS Unbound Palace Edition uključuje razne brendirane bonuse, uključujući četiri automobila s palace livreja-ma i 20 predmeta Palace brendirane odjeće koju nosi igračev lik u igri.

Need for Speed Unbound imao je izdanje s ranim pristupom za svoje Palace Edition 29. studenog 2022., pri čemu su ga članovi EA Playa (uključujući članove Xbox Game Pass Ultimate) mogli isprobati deset sati, a članovi EA Play Pro imali su neograničeni rani pristup. Igra je službeno objavljena 2. prosinca 2022.

Svi koji su odrasli uz NFS franšizu jednostavno moraju imati ovu igricu, jer pruža nebrojene sate zabave koje vam nitko ne može oduzeti.

I. Ušumović

Letu štuke u Novom Sadu

Sarajevski bend Letu štuke ponovo zauzima scenu 21. prosinca u Domu kulture u Novom Sadu, s početkom u 21 sat. Ulaznice možete nabaviti na pro-

dajnim mjestima *Gigstixa*, po promo cijeni od 1.800 dinara, dok će nakon rasprodaje promo ulaznica cijena biti 2.000 dinara.

Božićna žurka u Dukatu

Tradicionalna Božićna žurka bit će održana 25. prosinca s početkom u 21 sat u *Dukatu* u Subotici.

Mlade će zabavljati bend Cvrčak, a rezervacije možete izvršiti putem telefonskog broja 064/114-20-91.

Koncert pjesama Olivera Dragojevića

Poznati subotički vokalni solist **Marko Žigmanović** u suradnji s HKC-om *Bunjevačko kolo* priređuje koncert pod nazivom »Ostale su pisme Olivera Dragojevića«. Koncert će biti održan u petak, 22. prosinca, u svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici, s

početkom u 20 sati. Ulaznice po cijeni od 500 dinara se mogu kupiti u *Bunjevačkom kolu* i u kafeu *Brokat*.

Novogodišnji koncerti kvarteta Pneuma

Novogodišnji koncert kvarteta *Pneuma* bit će održan 27. prosinca u 19 sati u amfiteatru *Spensa* u Novom Sadu, a sutradan, 28. prosinca u 19:30 sati u Subotičkoj sinagogi.

Posjetitelje očekuju djela **Mozarta, Webbera, Rossinija, Bizeta, Puccinija** i drugih. Uz kvartet nastupaju i sopranistica **Aleksandra Ušumović** i mezzosopranistica **Vera Zečević**.

Karte za novosadsku izvedbu možete kupiti na *Gigstix* prodajnim mjestima, dok karte za subotički nastup možete kupiti u Sinagogi od 19. prosinca radnim danima od 10 do 18 sati, a vikendom od 10 do 14 sati.

Riječki Fit u NS

Rođendanski koncert, povodom 40 godina postojanja riječke grupe *Fit*, bit će održan 30. prosinca u SKCNS *Fabrici* u Novom Sadu. Ovaj koncert će biti sjajna prilika da se uživa uz njihove hitove: *Mačka, Zaboravit ću sve, Daj mi ruku, Zvoni telefon, Rijeka, Novi dan, Ne mogu bez nje, Rock 'n' Roll* je kriv za sve... Legendarni riječki bend objavio je ove godine album *The Best Of* na kojem se nalaze nove verzije njihovih najvećih hitova. Ulaznice po cijeni od 1.500 dinara mogu se nabaviti na svim prodajnim mjestima *Gigstixa*, kao i na istoimenom sajtu.

PREPORUKA

IDEM – Poyy

Među albume koji su podigli najviše prašine ove godine moramo uključiti i debitantski album zagrebačkog kantautora **Antuna Alekse**, objavljenog pod umjetničkim imenom IDEM. Odmah u startu moram reći kako nisam čuo do sada bolji domaći pop punk album; Antun je znao točno što radi s ovim projektom koji me je apsolutno osvojio već na prvu loptu. Pjesme su kratke, pitke i pamtljive, sa zaraznim refrenima koji pogađaju točno »onu« žicu u slušatelju, istu žicu koju su pogađali nekad neki drugi bendovi prije dvadesetak godina poput Blink 182, Green Day ili Jimmy Eat Worlda. Zapravo, album *Poyy* djeluje poput par stranica istrganih iz dnevnika osobe koja je nekada bila fan emo i pop punk bendova, vjerojatno u srednjoj školi, a sada je u svojim 30-im i proživljava blagu krizu identiteta, ali njegov tinejdžerski duh je i dalje živ.

Kao omiljene stvari s albuma izdvojio bih: *Nikad Ne Ne Idem Van*, *Precrna Rupa* i *Par Puta Godišnje*.

I. Benčik

GLAZBA

Killers of the Flower Moon

Killers of the Flower Moon je novi film **Martina Scorsesea**, koji nas dovodi na početak 20. stoljeća i među indijansko pleme Osage u Americi. S obzirom na to da se na njihovoj zemlji nalazila nafta ovaj narod je postao veoma bogat, a film prikazuje namjeru i čin Amerikanca Ernesta Burkharta koji pokušava svo bogatstvo preuzeti lažnim prijateljstvima i brakom, te na taj način prisvojiti dio po dio zemlje. A pored svega toga kroz cijeli film pratimo propadanje njegove žene Indijanke Mollie, koja od stamene djevojke postaje polubeživotno tijelo uslijed događaja koje joj on priređuje.

Glavnu mušku ulogu tumači **Leonardo DiCaprio**, dok Indijanku Mollie glumi **Lily Gladstone** za koju se pominje da će biti nominirana za najbolju žensku ulogu na dodjeli Oscara i pored njih tu je Ernestov ujak King William kog tumači **Robert De Niro**.

Killers of the Flower Moon traje tri i pol sata i iako se bavi zanimljivom tematičkom – ne drži pažnju toliko dugo, barem ne našim generacijama, ali svakako preporučam da ga pogledate.

K. Ivković Ivandekić

FILM

Šutnja

Šutnja vodi čitatelje na zadivljujuće putovanje kroz bosanske krajolike i labirint sjećanja, istražujući posljedice rata koji je zauvijek izmijenio živote. Debitantski roman **Mladena Milinova** snažna je pripovijest u kojoj se vješto spajaju dijalози, suptilna duhovitost i emocija bolnih vremena, koja je oblikovala autora i njegovog glavnog lika. Priča prati Mlađana, lika oživljenog na realističan način, koji se nosi s izazovima modernog svijeta obilježenog nizom sukoba. U svojoj unutarnjoj potrazi za ponovnim otkrivanjem smisla Mlađan se bori s kontrastom dvaju vrijednosnih sustava – novog i starog, vodeći čitatelje na potresno putovanje dok sam automobilom prolazi kroz istočnu Bosnu. Roman vješto dočarava srž Mlađanove borbe, obračun s demonima prošlosti koji nemilosrdno vrebaju.

Ovaj izniman prvijenac odjekuje u čitatelju dugo nakon posljednje stranice. Zrio, dobro zaokružen u ideji i narativu, bolno aktualan i na jezičnom nivou superioran.

A. I. Darabašić

KNJIGA

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVOĐANSKIH HRVATA

RASPISUJE

NAGRADNI NATJEČAJ

ZA UČENIKE OD 5. DO 8. RAZREDA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA

SNIMI KRATKI FILM MOBITELOM

**O NEMATERIJALNOJ KULTURNOJ
BAŠTINI HRVATA U SRBIJI
I OSVOJI PAMETNI TELEFON**

TEME:

Običaji/Obredi (sv. Nikola, Materice i Oci, Božić, Uskrs, kraljci u Rumi, , prelo, Sv. Vicencije u Srijemu, mačkare, čuvari Božjeg groba, polivači, kraljice, Tijelovo, dužijanča, betlemaši, tradicijska svadba, životni običaji i dr...,)

Glazba (tamburaši, sviranje gajdi, bečarac, specifično pjevanje i dr.)

Folklor (sve vrste hrvatskih narodnih plesova)

Umijeća i stari zanati (slamarstvo, šling, zlatovez, izrada papuča, izrada božićnjaka, izrada čamaca, tkanje, izrada korpi, izrada frizura, pokrivanje krova trskom, izrada klompi, izrada kožuha, molovanje kuća i dr.)

Nošnja - načini odijevanja, održavanje, šivenje i restauracija nošnje (svakodnevna, svečana, za posebne prigode)

Prehrana - priprema jela (tradicijska, svakodnevna, blagdanska)

Stare dječje igre (na njivi, u dvorištu, u kući, društvene, pojedinačne)

Natječaj traje od 7. 12. 2023. do 7. 4. 2024.

Osvoji vrijedne nagrade.

Glavna nagrada MOBITEL!

Upute o izradi i slanju filmova na www.zkvh.org.rs/aktualnosti/natjecaji
ili skeniraj QR kod.